

Kaakkois-Suomi

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/13862/2022

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on pyytänyt eri tahoilta lausuntoa koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja antaa em. luonnoksesta seuraavan lausunnon. ELY-keskuksen lausunto koskee lausuntokokonaisuuden luonnosta maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta.

ELY-keskus pitää esitettyjä muutoksia nykyiseen lakiin pääosin myönteisinä ja oikeansuuntaisina. Lain muuttamisessa olisi kuitenkin voinut ottaa esitettyä paremmin huomioon toisaalta maatalouden murrostilanne (voimakas rakennemuutos ja samanaikainen kannattavuuskriisi) ja toisaalta muutokset toimintaympäristössä (mm. huoltovarmuuskeskustelu, inflaatiopaineet, palvelujen sähköistyminen). Esimerkiksi nykymuotoinen ja jatkettavaksi esitetty nuoren viljelijän aloitustuki ei kaikilta osin välttämättä enää vastaa tämän hetken maatalousyrityksen aloittamisen haasteisiin. Haastavassa tilanteessa myös toiminnan suunnittelu lyhyellekin aikavälille voi olla vaikeaa (liiketoimintasuunnitelman joustavuus).

Esitys siirtymisestä pääosin sähköiseen asiointiin on kannatettava muutos (29§). Sitä ei tulisi kuitenkaan "lieventää" samassa pykälässä annetulla mahdollisuudella tuen hakemisesta muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä. Sähköinen tukien haku on maaseutuhallinnossa päättyneellä ohjelmakaudella lisääntynyt merkittävästi, joten "digiloikka" kokonaan sähköiseen asiointiin tulisi toteuttaa nyt ilman poikkeuksia.

Pyrkimys tehdä laista nykyistä selkeämpi tiivistämällä lakia ja selkeyttämällä pykälärakennetta ei kaikilta osin ole onnistunut. Erityisen myönteisenä ELY-keskus näkee kuitenkin pyrkimyksen yhtenäistää rakennetukien sekä yritys- ja hanketukien säädöksiä (esimerkiksi 13§, toimenpiteen aloittaminen, 20§ lupamenettelystä luopuminen). Mahdollisimman yhtenäinen lainsäädäntö

28.7.2022

eri tukimuotojen, jotka kuitenkin kuuluvat samaan CAP-suunnitelmaan, välillä edesauttaa toimeenpanoa.

Yhteisten ojitusinvestointien (peruskuivatus) siirtyminen osaksi rakennetukia on perusteltu muutos. Esitetty toteutustapa vaikuttaa kuitenkin monella tavalla haasteelliselta eikä välttämättä edistä esimerkiksi Kaakkois-Suomessa lukumääräisesti muutenkin vähäisten kuivatushankkeiden syntymistä. ELY-keskus näkisi hyvänä, että yhteisiä ojitusinvestointia koskevia säädöskohtia tarkasteltaisiin vielä siten, että tukimuoto olisi ojitusyhteisöille relevantti ja että se olisi myös hallinnollisesti mahdollisimman kevyt.

Pykäläkohtaiset kommentit:

5§ Tuen saaja

Ehdotettu muutos, jolla mahdollistettaisiin se, että yhteisiä ojitushankkeita tekevät ojitusyhteisöt voisivat olla tuen saajina, on hyvä esitys. Pykälän toisen momentin sisältöä tulee selkiyttää ainakin siltä osin kuin luonnosteksti vaikuttaisi olevan ristiriidassa ko. kohtaa koskevan perustelutekstin kanssa. Lakikohdan perusteluissa todetaan, että ojitusyhteisöissä voi olla myös jäseniä, jotka eivät täytä maatalousyrittäjän määritelmää.

Itse tuen myöntäminen vain maatalousyrittäjille on tässä yhteydessä ymmärrettävää, mutta käytännön soveltaminen ojitusyhteisöissä, joissa tyypillisesti on erilaisia osakkaita ja hyödynsaajia, vaatisi vielä jatkotarkastelua. Ojitushankkeista hyötyvät kaikki osakkaat ja käytännössä hankkeen valuma-alueella on paljon muutakin kuin maatalousmaata.

Hankkeiden kustannusten jakautuminen saadun hyödyn mukaan ja toisaalta kustannusten korvaaminen esitetyllä tuella vain tietyille toimijajoukolle saatavat hankaloittaa hankkeiden suunnittelua ja syntymistä. Ojitushankkeiden valintaperusteiden tulee ELY-keskuksen näkemyksen mukaan olla omat, muista investointituista poikkeavat kriteerit.

19§ Toimenpiteen toteutusajankäyttö

Esitetty mahdollisuus ottaa myöhästynyt hakemus käsittelyyn on hyvä uudistus, mutta on nyky muodossaan varsin tiukka. Kohtuullisen ajan (esimerkiksi noin viikko) myöhässä saapunut jatkoaikahakemus tulisi voida hyväksyä ilman, että perusteena on ylivoimainen este.

20§ Tuen käyttöä koskevat ehdot

Investoinnin luovutusta koskevan lupamenettelyn poistaminen on kannatettava esitys, mikä todennäköisesti keventää hallintoa sekä vähentää takaisinperintäprosesseja. ELY-keskus näkisi kuitenkin tärkeänä, että tuensaa-jalla olisi ilmoitusvelvollisuus tekemästään investoinnin luovutuksesta tai yritysjärjestelyistä. Ilman tätä mahdollisen luovutuksen lainmukaisuuden arviointi voi osoittautua käytännössä vaikeaksi tai sitten se tapahtuu liian pitkän ajan kuluttua. Myös investoinnin pysyvyysseurannan näkökulmasta luovutuksesta ilmoittaminen olisi tärkeää.

Luonnoksessa ehdotetaan, että tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus voitaisiin luovuttaa toiselle ennen määräajan päättymistä

edellyttäen, että tuen saaja hankkii tilalle sellaista vastaavaa omaisuutta tai toteuttaa sellaisen yritysjärjestelyn, jonka kautta luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu. Tämä ehto vaikuttaa nyky muodossaan joidenkin käytännön luovutusten osalta liian kireältä. Esimerkiksi salaojitetun pellon myyminen toiselle, tukikelpoiselle viljelijälle tulisi edelleen olla mahdollista ilman takaisinperintäriskiä.

Ojitusyhteisöjen osalta ko. pykälä ei anna vastauksia siihen, miten toimitaan, jos esimerkiksi tukikelpoinen osakas vaihtuu tukikelvottomaan osakkaaseen tai maatalousmaata siirtyy pysyvyysaikana pois maatalouskäytöstä.

35 § Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen
Esitetty muutos on kannatettava.

46 § Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä
Luonnostekstin mukaan takaisinperittäväksi on investoinnin luovutustilanteessa määrättävä se osuus maksetun tuen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 20 §:ssä tarkoitettua käyttöajasta. Siten takaisinperinnän kohtuullistaminen koskisi vain em. luovutustilanteita, mutta ei toiminnan lopettamista tai olennaista supistamista. Tämä vaikuttaa nykykäytäntöä tiukemmalta tulkinnalta. ELY-keskus esittää, että myös jälkimmäisissä tapauksissa takaisinperintää voitaisiin jatkossakin suhteuttaa käyttöönottoaikaan.

Yksikön päällikkö

Jyrki Pitkänen